

De bezem door het Windows XP stroomlijnen

Hoe goed u ook omgaat met uw computer, u ontkomt niet aan periodiek onderhoud. Neem het register van Windows XP. Deze centrale database, waarin vele hardware- en softwareinstellingen zijn opgeslagen, slijt na verloop van tijd dicht. In deze workshop halen we de bezem door het register, zodat alles weer geolied functioneert!

Het register wordt continu door Windows geraadpleegd. Beschouw het als het hart van het besturingssysteem. In deze database worden essentiële instellingen opgeslagen. Denk daarbij aan gegevens over geïnstalleerde software en hardware, en persoonlijke gebruikersinstellingen. Al deze gegevens zijn geordend naar vijf 'hoofdsleutels', die elk een informatiecategorie vertegenwoordigen. Zo bestaat er een sleutel voor hardwaregegevens, en zijn gebruikersgegevens bij een andere sleutel ondergebracht. Hoofdsleutels zijn samengesteld uit meerdere 'subsleutels', die op hun beurt beschikken over een 'registerwaarde'.

Normaalgesproken komen eindgebruikers nauwelijks in aanraking met het register. Wijzigingen onder de motorkap worden door Windows zelf

afgehandeld. In de praktijk blijkt het soms toch nodig om het register handmatig onder handen te nemen. 'Vuil' hoopt zich altijd op. Bijvoorbeeld doordat software wordt geïnstalleerd en gedeïnstalleerd en bijbehorende registerwaarden maar gedeeltelijk worden gewist. Of doordat u een hardwareapparaat verwijdert, en dan nog wél vermeldingen achterblijven in het register. Dat een vervuild register een nadelig effect op de systeemprestaties heeft, zal u niet verbazen. De stabiliteit van het besturingssysteem neemt af en de machine reageert trager.

AUTOMATISCH VERSUS MANUEEL

Slimme softwarebedrijven spelen in op de schoonmaakbehoefte met zogeheten 'registry cleaners'. Even rondsurfen op internet levert talrijke schoonmaakproducten op. Toch blijft het vaak aantrekkelijk om het register zelf op te schonen. Met een handmatige aanpak houdt u overzicht over de wijzigingen die u in het register aanbrengt. En zo'n opruimactie kunt u specifiek aanpassen aan uw configuratie. Meer controle, vrijheid en overzichtelijkheid zijn de belangrijkste redenen om voor handwerk te kiezen. Verwacht alleen niet dat u in dit artikel alle mogelijke

registerlocaties langsgaat. Daarvoor is het register – met honderden instellingen – eenvoudigweg te omvangrijk. Wél aan bod komen de onderdelen die vaak door commerciële schoonmaaksoftware onder handen worden genomen.

► STAP 1 EEN RESERVEKOPIE MAKEN

Een backup is onontbeerlijk voor wie wijzigingen aanbrengt in het register. Een goed backupprogramma is WinRescue XP (www.superwin.com). Voordeel van dit programma is dat u het systeem met een nooddiskette kunt benaderen in geval van opstartproblemen. Daarnaast kunt u specifieke bestanden en mappen opgeven waarvan ook een reservekopie moet worden gemaakt (afbeelding 1). Natuurlijk zorgt u ook voor een veiligheidskopie van persoonlijke documenten en belangrijke bestanden.

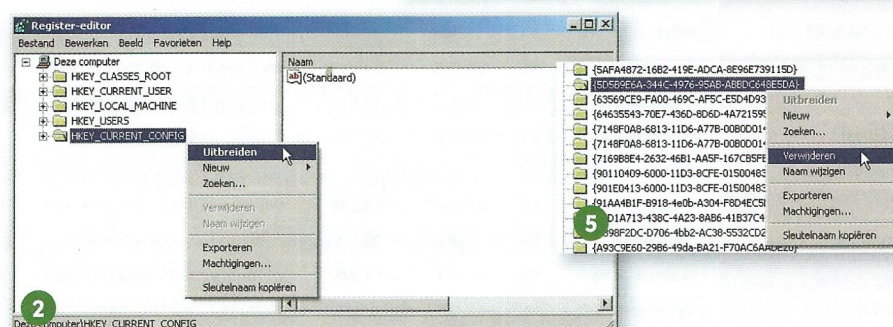
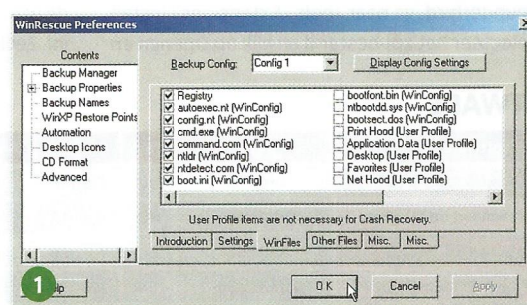
► STAP 2 DE REGISTER-EDITOR STARTEN

U bewerkt het register met de Register-editor (afbeelding 2). Klik op Start, kies Uitvoeren en typ Regedit.exe. De hiërarchische opbouw van de

ZEKERHEID VOOR ALLES

Voordat u het register induikt, zorgt u voor een goede backup. Niet alleen van het Windows-register, maar ook van belangrijke documenten en andere bestanden die u niet kunt missen. Het register is een van de belangrijkste componenten van het besturingssysteem. Gaat er onverhoopt iets mis, dan bestaat de kans dat de computer niet meer functioneert. Verderop in dit artikel leest u hoe u een reservekopie van het register maakt.

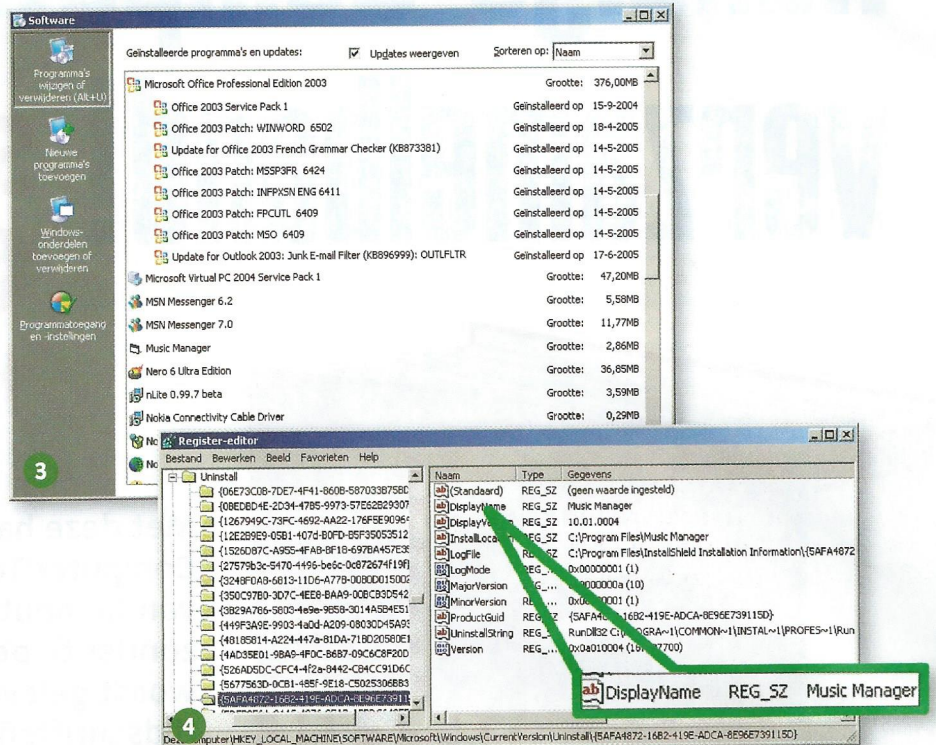
Let op! De Register-editor – waarmee u het register bewerkt – kent geen functie Ongedaan Maken. Alle wijzigingen worden direct doorgevoerd. Gebruik de tip uit het kader 'Registerdelen importeren en exporteren' om wijzigingen eventueel alsnog 'ongedaan te maken'.

Register-editor doet veel denken aan Windows Verkenner. Links vindt u de vijf hoofdsleutels (vergelijkbaar met de mappen uit Windows Verkenner). Klik op het naastliggende pluspictogram om de hoofdsleutel uit te klappen en de subsleutels weer te geven (vergelijkbaar met de submappen uit Windows Verkenner). Zodra u een subsleutel hebt aangeklikt, verschijnen de bijbehorende waarden in het rechtervenster (vergelijkbaar met de bestanden uit Windows Verkenner).

► STAP 3 LIJST MET VERWIJDERDE PROGRAMMA'S OPSCHONEN

Herkent u dit? U hebt een programma verwijderd met het meegeleverde deïnstallatiepakket, maar ontdekt vervolgens dat de toepassing nog altijd wordt vermeld in het venster Software van het Configuratiescherm (afbeelding 3). Om achter-

REGISTERSLEUTELS ONTLEED

Het register bevat vijf hoofdsleutels, die elk een eigen categorie vertegenwoordigen:

- HKEY_USERS

Deze hoofdsleutel bevat instellingen voor de gebruikersgegevens.

- HKEY_CURRENT_USER

Deze sleutel bevat de instellingen voor de aangemelde gebruiker. Denk hierbij aan omgevingsvariabelen, netwerkconnecties, voorkeursinstellingen van software en bureaubladinstellingen.

- HKEY_LOCAL_MACHINE

Hier vindt u instellingen voor de computerconfiguratie, waaronder stuurprogramma's en algemene instellingen van Windows.

- HKEY_CLASSES_ROOT

In deze sleutel is informatie over de bestandstypen opgeslagen, zoals welke programma's worden gebruikt om een specifiek bestand te openen. HKEY_CLASSES_ROOT neemt de meeste ruimte van het register in beslag.

- HKEY_CURRENT_CONFIG

Windows XP biedt ondersteuning voor verschillende hardwareprofielen. De informatie voor het actieve hardwareprofiel vindt u terug onder HKEY_CURRENT_CONFIG.

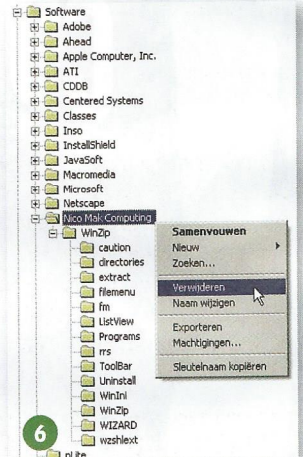
gebleven vermeldingen te verwijderen, opent u de registersleutel HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall. Loop de onderliggende subsleutels af – die bestaan uit een lange reeks cijfers en letters – en zoek in het rechtervenster naar de waarde DisplayName (afbeelding 4). Wordt hierachter de naam getoond van het programma dat u hebt verwijderd? Klik dan met rechts op de betreffende sleutel en kies Verwijderen (afbeelding 5).

Deïnstallatie via het 'officiële' programma geniet wel de voorkeur boven het handmatig verwijderen en opschonen van het register. Moderne programma's die Windows Installer gebruiken, hanteren uiteenlopende registerlocaties om de data weg te schrijven. Dan is de kans gering dat u handmatig alle sporen uit het register weet te verwijderen. Gebruik dus een deïnstallatieprogramma. Wanneer niet duidelijk is wat u voor een programma nodig hebt, dan kunt u dat in het register nazoeken. Lokaliseer de eerdergenoemde subsleutel van het programma en controleer in het rechtervenster welk deïnstallatieprogramma wordt genoemd bij de waarde UninstallString. Vervolgens gebruikt u die informatie om de deïnstallatie te starten.

► STAP 4 VEROUWERDE VERMELDINGEN VERWIJDEREN

Hebt u software verwijderd, dan controleert u of alle restjes daadwerkelijk zijn opgeruimd. Open de sleutel HKEY_CURRENT_USER\Software en zoek de naam van de fabrikant van de verwijderde software. Klik met rechts op de hoofdsleutel van de leverancier en kies Verwijderen (afbeelding 6). Deze actie voert u alleen uit wanneer u

er zeker van bent dat er geen andere programma's van dezelfde leverancier zijn geïnstalleerd. Hierna opent u de sleutel HKEY_CLASSES_ROOT\Applications en zoekt u de programma-naam van de verwijderde toepassing. Is die nog aanwezig, dan klikt u ook hier met de rechtermuisknop op de sleutel en kiest u Verwijderen.

► STAP 5 CONTEXTOPTIES VERWIJDEREN

Hoe meer software, hoe voller de menu's. Het menu van de rechtermuisknop is hiervan een treffend voorbeeld. Het duurt bijvoorbeeld lang totdat het menu verschijnt, of dit is gevuld met opties die u nooit gebruikt. Helaas zijn deze opties op verschillende locaties in het register opgeslagen. Zo wordt bij rechtsklikken op een bestand een andere sleutel geraadpleegd dan wanneer u met rechts klikt op een systeemmap. Om het contextmenu – en daarmee het register – op te schonen, raadpleegt u dus verschillende sleutels. Het gaat om de volgende sleutels, waarbij tussen haakjes is vermeld wanneer de opties uit de genoemde sleutel worden getoond:

REGISTERDELEN IMPORTEREN EN EXPORTEREN

U kunt gedeelten van het register exporteren en importeren. Dat is handig als u een registerwijziging aanbrengt, maar ook wilt onthouden wat u wijzigt. In zo'n geval exporteert u eerst de betreffende sleutel. Bent u niet tevreden met het resultaat, dan kunt u de oorspronkelijke registerinstelling importeren om de situatie te 'herstellen'. Om een registersleutel te exporteren, selecteert u de sleutel. Vervolgens kiest u Bestand / Exporteren. Bij Bestandsnaam geeft u een geschikte naam op. In het groepsvak Exportbereik selecteert u de optie Geselecteerde Subsleutel. Controleer of de correcte sleutel in het vak eronder wordt weergegeven. Klik tot slot op Opslaan. De geëxporteerde sleutel wordt opgeslagen als reg-bestand. Om de geëxporteerde instellingen te herstellen, kiest u voor Bestand / Importeren. Selecteer het bestand en klik op Openen.

HKEY_CLASSES_ROOT*\shell\contextmenuhandlers (bestanden), HKEY_CLASSES_ROOT\AllFileSystemObjects\shell\contextmenuhandlers (bestanden en mappen), HKEY_CLASSES_ROOT\Folder\shell\contextmenuhandlers (mappen), HKEY_CLASSES_ROOT\Directory\shell\contextmenuhandlers (systeemmappen) en HKEY_CLASSES_ROOT\toepassing\shell\contextmenuhandlers (specifieke bestandstypen). De opties uit het menu van de rechtermuisknop zijn vervolgens als subsleutel onder de hoofdsleutels terug te vinden (afbeelding 7).

► STAP 6 ONNODIGE OPSTARTITEMS WEGHALEN

Behalve de map Opstarten (Start/Alle programma's/Opstarten) zijn er nog andere items die tijdens het opstarten op de achtergrond worden geladen. Weet u waar u moet zoeken, dan kunt u onnodige opstartitems uitschakelen. De volgende sleutels bevatten verwijzingen naar items die tijdens de start worden geladen: HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run, HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run, HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunOnce en HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunOnce. Aan de rechterzijde van het venster worden de items getoond. Klik met rechts op een item en kies Verwijderen als u het wilt uitschakelen (afbeelding 8).

► STAP 7 DLL-BESTANDEN VERWIJDEREN

Dll-bestanden zijn nodig voor een correcte werking van programma's. Nadeel van dll's is dat ze niet altijd netjes worden verwijderd als ze niet meer worden gebruikt. Een overzicht van dll-bestanden wordt in het register opgeslagen. Open de sleutel HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\SharedDLLs en bekijk het rechterneder. De achterliggende waarde geeft aan door hoeveel programma's de dll wordt aangesproken. Dll-bestanden met de waarde 0 worden waarschijnlijk niet meer door software aangesproken en zijn dus overbodig. Die dll-bestanden kunnen in principe worden verwijderd. In het overzicht ziet u waar het dll-bestand is opgeslagen. Voordat u een dll direct verwijdert, verplaatst u het eerst naar een alternatieve locatie. Pas wanneer u constateert dat dit geen problemen levert, verwijdert u de dll eventueel definitief.

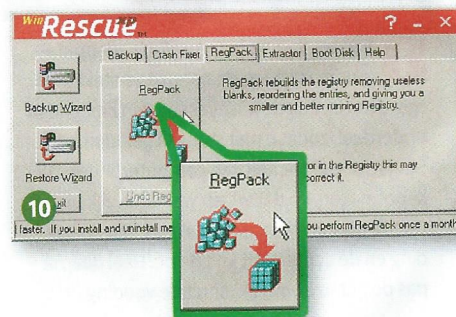
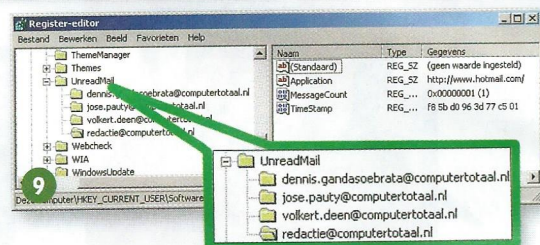
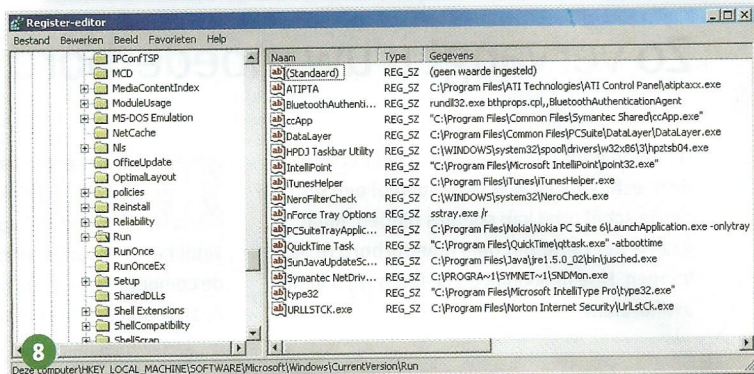
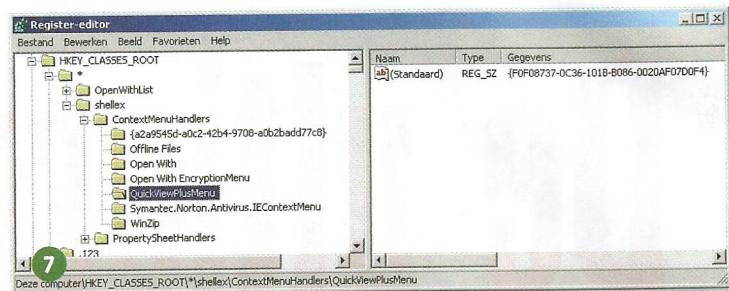
► STAP 8 VEROUDERDE GEBRUIKERS-GEGEVENS WISSEN

Hebben andere gebruikers zich wel eens aangemeld op uw computer? Dat merkt u. Goed voorbeeld hiervan is het aanmeldingsvenster van MSN Messenger, dat alle ooit aangemelde personen in de lijst weergeeft. Slordig. Veel van deze restjes schoont u op via de gebruikersomgeving. In het genoemde voorbeeld klik u op Start, kiest u Uitvoeren en typt u Control Userpasswords2, waarna u op het tabblad Geavanceerd klikt op Wachtwoordbeheer.

Het register biedt vaak ook soelaas, bijvoorbeeld voor de e-mailteller die op het welkomstscherm van Windows aangeeft hoeveel ongelezen e-mailberichten er zijn. Open de sleutel HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\UnreadMail (afbeelding 9). Voor elke gebruiker die ooit gebruik heeft gemaakt van de e-mailvoorziening is een subsleutel aangemaakt. Verwijder de subsleutels van de accounts die u niet gebruikt.

► STAP 9 REGISTER COMPRIMEREN

Hoewel u het register grotendeels handmatig kunt opschonen, blijft een hulpprogramma soms

nuttig. Tenminste, als u het register wilt comprimeren. En dat is aan te raden. Een gecomprimeerd register zorgt ervoor dat de database geen loze ruimte bevat en zo compact mogelijk is. Een snellere laadtijd is het resultaat. Hiervoor kunt u gebruikmaken van het eerdergenoemde programma WinRescue. Kies het tabblad RegPack en klik op de knop RegPack (afbeelding 10). Loze ruimte in het register wordt verwijderd.

CONCLUSIE

Hoewel het register een enorme hoeveelheid gegevens bevat en het onmogelijk is alle individuele elementen te behandelen, is het belangrijk dat u weet hoe u het register kunt opschonen, en daarmee de systeemprestaties te verbeteren. Bovendien is het zo vaak ook mogelijk veelvoorkomende irritaties en problemen te verhelpen.